

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mindegyik minden ízben egyegy iven. Előfizetheti helyben a szerkesztő s kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egybeült pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetés főlvetetik s pontosan és jutányosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Kinevezések; pesti események, mart. 30kától ápril 2kái; mart. fogytai kerületi ülések; ápril 1jénii háltisztelet ösíség-eltörés; színházak, nemzeti szín és országzi-mere, magyar egyetem, országgyűlési legujabb megállapodások az országgyűlés minélőbbi berekesztése; vallás dolga s Magyar- és Erdélyország törvényhozási egyesülése iránt; Igazítás.)
Értesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDELY.

Ó cs. s ap. kir. felsége b. Jellacich József ezredes vezérőrnagygyá, és Horvátország bánjává, az első és második báni határoni gyalogezred tulajdonosává, egyszersmind díj elengedés mellett titkos tanácsossá; — Biaczovsky Domokos örkanonokat a székesi székesegyházi káptalanban nagyprépostá, — a szatmári székes egyházban Szepesy Sámuel szigeteli lelkész mármarosai főesperessé kinevezni; — Constantinovic Döme tábla bíróna pedig a görög királyi megváltó rend ezüst lovagkeresztje elfogadását megengedni; s végre Horváth Lajos kir. helytartótanácsi gyakornokot ugyanazon kormányzéknel tisztebi fogalmazóvá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Pfafl János nagyszabasi kamarai fizetőhivatali irnok ugyanott pénztáristt néveztetett ki. — A nagybányai kam. ügyész állomás Wetslein Antal zolyomi aligysére ruházattott. — A selmezi bánya s erdösi akademiánál megüritt segéd állomásra a bányamivelés, ércválasztás, s bányagéptan tanára mellett Brújman Vilmos bánya-gyakornok és segéd, az elemi s felsőbb mathesis tanár melletti segítségére Korziesko K. bányagyakornok alkalmaztatott. — Schultze Möriz rozsnói bányatörvényészi helyettes tollvivő a selmezi főigazgató hivatalnál titknokokra érdemesítettet.

Pesti események folytatása.

Pestmegye közbátorsági állandó választványa kör. határozattal dicsőit mart. 30at. Egy nemzethösi, a szabadsáért s mindenért a mi nemes-lelkülett — a népjog szentségének letiprásával, az erősebb önkényének alapján, haszonvágy s háltatlanság általszédarabolva, az 1772ik év óta kényszeritve túrt járom alatt az igazságtól követeli vizsgálást, előbbi nagyságát. — E nemzet a szomszéd lengyel. — A polgárisodás baráti érzelmek nyilatkozik mindenütt a hisztóriai bün ezen szerencsétlen áldozata mellett. — A polgárisodás e szavát legközelebb a porosz király is fölfogta s Posen nagyhercegséget szabadá tette. — De a mi másutt rokonszenv, az nálunk politikai szükség, mellyet Magyarország hongyulése jól megértett már akkor, midön évekkel ezeltől a lengyel szabadság visszaállitását s az orosz hatalomnak ez által ellenszelyozatát ismételve és erélylyel szorgalmazta. — A nemzetek szabadságával a nemzetek erkölcsisége is biztosabb alapon nyugszik, a mit tehát a bilincsek közt volt Magyarország egy szívvel lélekkel o-hajtott, azta szabad Magyarországnak elhallgatni nem lehet; és azért minthogy e választvány elfjöttnek hiszi az időt, hogy a magy. szabad nemzethez ilölög vessen önsúlyát Európa politikai mérlegébe, mellözve mindazon fontos indokokat, mik e részben fölhozhatók lennének, s utalva egyedül az éjszakai hatalom aggodalmas növekedésére, elnökminister urnak és Pest vármegye követeinek figyelmét felhívni elhatározá, miszerint Lengyelországnak a szédarabolás előtti egész terjedelemben visszaállitása törvényhozásilag mondassék ki, s diplomacia uján — úgy mint a nemze. i érdekből kifolyó forró ohajtás — kitelhető nyomatékkal követeltessék. — Meggyözödése ez a választványnak, de bizonyos benne, hogy e meggyözödése viszhangja az egész hon rokonszenvének, komoly akarátának. Kelt Pesten, a közbátorsági állandó választvány üléseből, 1848ik évi martius 30án. Jegyzette Jankovich György, választványi tollvivő.

Mart. 31kére viradva, gondolatok föllege cikázott a férfias homlokokon; tüzláng a szemekben és sújtó fegyver a szavak hangiban, mik elszántan nyilatkoztak. Sergenkint húzódtott a nép utcáink és téreink; egy — a szélvész dühé által nyugalmából felkorbácsolt tenger volt e város, mellynek hullámai tornyot alakitnak e perczen, hogy a másikban az örvény még rémitőbb mélységét mutathassák. — Nagy bajsokaknál, hogy pöntek kvan. Péntek, a szerencsétlenség napja, pénteken semmit sem jó kezdeni, mert a legdicsőbb kezdetnek is silány vége lesz. Kicsiny hitűek! kik a nemzetek kalendáriumában is pénteket vélnek találhatni, kivált szökő évben mint a mostani, melly már is két királyt ugrasztott le trónjáról. — A nemzetek életében pénteket csak olyankor találhatunk, midön részenként feldarabolva kelnek fel elnyomott szabadságuk védelme mellett; és ekkor péntek a vasárnap is, és minden nap, mert a többi által, mint vak eszközök által elnyomathatnak; de korunkban, midön a szabadság lelkét tudónk a levegőből szítja, midön az egész mívelt Európa forr, szabadságot kiált a föld, szabadságot dörög az ég; avagy hol ama hatalom, melly e világszereit mozgalom-

nak fékezöje lehet? Ti, kik a természetet ismeritek s buvárkodtatok a történetek sanctuariumában, mondjatok esetet, hogy egy földrengést valaha egy király vagy császár megakadályoztatott? A Vezuv, vagy Etna láváját szurony-milliók eltilthatták e tovább rohanástól? Róma hatalma mérhetlen volt, s Pompeji és Herculánium mégis hamueső által temetettet el. Avagy korunk mozgalmit, midön Európa — tehát egy vén világrész összes népsége kel fel, gyöngébbek s csekélyebbeknek vélték? — Hisz épen az volt a baj, hogy az ember mindig kisebb fontosság volt, habár ura a teremtésnek, mint például egy tünemény. Mennykőcsapás előtt meghajlott térde a zarnoknak is, de az ember számára, ki pedig a mennykővet elháríthatja, vasbikát, vaságyat, földalatti börtönöket, kímző eszközöket stb. készítettet.

E hatalom szétrombolására, e silány vélemény megváltoztatására egyesült korunkban az összes emberiség és ez több, mint természeti tünemény, mert nagyszerű folytatása a teremtésnek. Ne féljünk tehát a péntektől. Most csak vasárnapot élünk. S utóljára, mi az, mi aggodalomba ejtene bennünket? — A katonaság? — Hisz ezek is emberek, egy hullámesomó azon tengerből, mellyet az idő szele poshadttespedéséből felkorbácsolt. Ők is szabadok akarnak lenni s tudják: hogy csak velünk lehetnek azok. —

A katonák Milanóban megtagadák a tüzelést, Velenzéből barátságosan távoztak, Bécsben leültek, Debreczenben a tüzelő parancsokra földre ereszték puskájukat, és Pesten? — Pesten testvéri kezét nyujtanak, mert tudják, hogy mi sem rablók, sem ellenségek nem vagyunk, hanem fiai a hazának, urai e földnek, mellyet szabadságába tennünk szent kötelesség. — Föltre tehát a péntekkel; a forradalomnak örökös vasárnapja van, s csak bevégezéssel következik el a csendes dolgozó-napok a péntek kizártával.

A Délelőtti 11 órakor tömördek nép jelent meg a museum előtti téren, hol a proclamatio pontjai állapitának meg s a nép békés viseletre intetett; e népgyűlés délutáni 5 órakor folytatattván, látogatóinak száma oly nagy csomóra szaporodott, hogy a tágas tér be nem fogadható, hanem az országut szélességét ellepte. Petőfy S. felolvasa a következő proclamatiót:

Hazafiak! A nemzet üdve mindenek fölött van. — Sietünk tudtára adni minden hazafinak, hogy előbbi nyilatkozatunkban kijelentett félelmünk teljesedett. — Azon szabadság, mellyet a pesti 12 pont s az országgyűlés a haza minden fiaira visszavonhatatlanul kiterjesztetett, a régi kormány által vakmerőn megtámadva van. — A felelős független magyar kormánynak őszinte és valódi értelme más nem lehet, mint az, hogy az ország összes ügyei kivétel nélkül felelős független magyar kormány által kezeltessenek. — Illyen kormányt kívántunk mi, illyen kormány ígértetett királyi szó által. — Ezen ünnepélyes és országszerte hivatalosan kihirdetett királyi szót a régi kormány emberei egy leiratban, az egész ország botránykozására, meghusították, meghagyván abban a törvénytelen hatalomra emelkedett bécsi kancelláriát s megvetéssel határos szük közigazgatván a had és pénzügyeket. Ezen leirat ellen az összes országgyűlés a legméltóbb felindulással tiltakozott, határozottan kinyilatkoztatván, inkább minden további eredvény nélkül oszlani szét, mint szenvedni, hogy a kivított nemzeti szabadság ügye bármi kis részben továbbra is idegen és a nemzetnek nem felelős kormány által kezeltessék. — A nádor osztott az országgyűlés nézeteiben s ígérget tön: legrövidebb idő alatt vagy jobb választ hozni, vagy magas hivataláról lemondani. — Mi fog történni, nem tudjuk, de úgy kell intézkednünk, hogy a legrosszabb eset is készületlenül ne találjon. A haza elvárja minden fiától, hogy védelmére fölkeljen. Mindnyájan egyenlők vagyunk, nincs több ur és paraszt, mindnyájan a haza polgárai vagyunk; sem nyelv- sem valláskülönbség nem választ s ne választson el egymástól. — Hazafiak! a haza bizzik benneteket, bizonyítsátok be fejenként, hogy bizodalmit nem pazaroltátok érdemteleneke! — A világ és jövendő reánk függeszti szemét; úgy viseljük magunkat, hogy előttük becsületet valljunk, hogy unokáink azt ne mondják egykor: szégyen és átok a mi apáinkra! hanem inkább így beszéljenek: dicsőség és áldás a mi apáinkra! — Nekünk, hogy ezt elérhessük, egyesülnünk kell. A mi ellenségünk hatalmas, de mi még hatalmasabbak vagyunk, mert mi, kik kevés nap előtt csak néptörédék voltunk, most egyesült nemzet vagyunk, s az egyesült nemzet legyözhetetlen; legyözhetetlen azért is, mert ott az isten, a hol az igazság, az igazság pedig a mi részünkön van, mert nem akarunk egyebet, mint törvényes szabadságot! — Hazafiak! mi csak szabadságunk kivívására,

nem pedig polgártársaink megtámadására egyesültünk; ennélfogva kijelentjük, hogy a szabadság ellenségének tekintjük mind azt, ki a zavarosban dulakodásra s nyereszkedésre keresvén alkalmat, polgártársaink személy- és vagyonsátorságát nem tiszteli. — Budapest polgárai! ti, kiket legközelebről érdekel martius 15kének dicsősége és jövendője, egyesüljétek az egész országgal az eddig kivított szabadság védelmére! — Ti pedig, vidéki községek, kik, belátva, hogy Pesten az egész ország sorsa döntetik el, egyesüljétek Budapesttel küldöttéitek által, hogy a középponttal folytonos érintkezésben lehessétek. — Katonák! hozzátok is van szónk. Ime, kijelentjük rokonszenvünket irántatok. Nincs szándokunkban megtámadni titeket, mert ti mindnyájan fiai vagytok vagy e hazának, vagy olly országnak, melly hasonlólag, mint mi, szabadsáért és függetlenségért küzd. Mi nem vagyunk ellenségei senkinek, csak azoknak, kik szabadságunk megtámadói és ellenségei. — Hazafiak, legelső teendők, felkészülten várni be az eseményeket, bevárni, míg Pozsonyban küzdő hazánkfiak jó vagy rossz hír kíséretében hozzánk megérkeznek, hogy velök együtt a nemzet sorsa fölött határozni lehessen. — Pest, martius 31kén 1848.

A pestvárosi rendreügylő bizottság.

Irányi Dániel német nyelven is felolvasá hű fordításban Budapest polgári számára, kiket a mozgalomból a forradalom utóbbi napjaiban fájdalommal látánk kimaradozni.

Nyáry Pál köszönetet szavazott a közönségnek azon nemes türelem miatt, mellyet a dolgok illy kedvetlen helyzetében is tanusított. Csak e viseletet sajátítsuk el, keblünkbe szállásztassuk a szabadság szeretetét, lelkünk önálló, független gondolkodása, a kebel elfogulatlan meggyözödése legyen fegyvere s ne féljünk, jöjjön bárhonnán a fergeteg, mi győzni fogunk. Eljenzés általános.

Vasvári Pál fiatal barátunk, forradalmi őszinte jellem, a közönség zajos felhívására rövid áttekintést nyujtott könyűszónoklata megragadó, majd lesujtó, majd ismét fölemelő bájjerejével a népek jelen mozgalmiról, s a vonakodó kormányok vétkeiről. Legtöbb jutott élezes megjegyzésből — miket a közönség osztatlan tetszéssel kísért, Metternichnek, és azon politika hőseinek, kik Metternich vérbetűkkel irt tragodiáját betanulák, s daczára annyi népdemonstrációnak, még folyvást játszák. Igen érdekes volna e jeles előadást egész terjedelmében adni, hogy vidéki közönségünk is részesítették abból; de lapunk hasábin a közlendő sokféle halmaza erre tört nem engedvén hagyjuk a hisztóriának, melly ezzel egyik legszebb oldallapját töltendi meg.

E napon ragasztatott ki a horvát nemzetnek harmincz pontos petitiója (ezt jövő számunk adandja) s köv. felszólítás.

Acsendbiztosító pestvárosi választottság nyomtatásban köv. felszólitást intézett a horvátokhoz. Horvátok, szeretett testvéreink! Háromszáz éves elnyomás után valahára a függetlenség, a szabadság küszöbére léptünk. A mi kívántunk, a mi javunkra s a tiétekre egyiránt vívtuk ki, A jelszó, melly alatt küzdünk, s ha kell, még fogunk küzdeni, nem a nemzetiség, hanem a minden nemzetiséget minden érdeket magában foglaló függetlenség és szabadság szent neve. Az ügy közös, a miénk úgy mint a tiétek. Az ellenség közös: az ausztriai zarnokbureaucratia. Ez ellen kell, hogy egyesüljünk, magyar, horvát, szerb, német, oláh és minden népfaj, melly a hazát lakja. Csak így őrizhetjük meg, csak így vívhatjuk ki az ország önállóságát, szabadságát. Barátink! A jó és balsors között nyolcz századon által hiven megőrzött barátság szent nevében szólunk hozzátok, kedves atyánkfiai. A testvér megfogja érteni testvérenek őszinte szavát. Horvátok! mindenre, a mi szent előttetek, kérünk: ne viszáldjunk! Feledjük a nyelvkülönbséget, kik a közszabadság érdekében egyek vagyunk. Ne hallgassunk azokra, kik bennünket egymás ellen ingerelnek, mert azok a mi közös gyengítésünkre, elnyomásunkra akarják felhasználni a viszáldást. Testvéreik! egyesüljünk! Kelt Pesten 1848. évi mart. 31én. A pestvárosi rendreügylő bizottság.

Mi gyakran elmondók nézeteinket a horvátok illy merényleteit illetőleg s azt, mi itt bekövetkezett, egyenes eredvényének mondók ama kormány intézkedéseknek, mellyek az elmúlt évek folytán a magyar érdekek egyenes mellőztével idegen istennek gyujtának tömjént, mind a mellett tudva azt: hogy Horvátország jövője csak Magyarországgal rokon kapcsolatában van s hogy érdekei csak annak érdekeivel mozdíthatók el: s ismét azt is tudva, hogy Horvátország jobbai e valóság-ról meggyözödvén, leend erejök a nevezik bitorló töredéket a haza elleni cselekvés teréről leszorít: azon biztos hitben fejezzük e sorokat be, hogy a becsületes horvátok azon tör-

vényben, mely számukra igazságos képviselőket biztosít, teljes megnyugvást találnak, s annak tiszteletét s engedelmességét adni perczig sem késendnek.

Esti 9 óra felé érkezett meg Pozsonyba a tudósítás, mely őfels. aláírásával a felelős nemzeti miniszterium kérdésében a második leiratot hozá. Ebben a trón már engedékenyebb, de nem olyan, millyennek azt, a nemzet jogai, a nép állása, s a hazának mostani viszonyai szeretnék. E leirat nem igen nyugtatá meg a kedélyeket. A szorongás még fenyegetőbb alakot kezdte ölteni. Utczákon és téreken izgató beszédek tartattak figyelmeztetve a népet, jogai, szabadsága s függetlenségére, mely a bécsi miniszterium által kijátszatni szándékolattik. De

A rend miben sem zavartatott meg. A nemzetország nagy része fegyverkésszen áll.

Ápril 1-jén a gyűlöngések s csoportozások folytattak s addig is, míg az országgyűlés határozata ezen újabb leiratra tudatnék, ezen 2. leiratnak a szabadságtérni elégettetése határozatott.

A megyei választvány e leirat tárgyalása végett délelőtti 10 órakor összeült. Nyár y Pál indítványára azt, mint olytan, melyre a felelős nemzeti miniszterium basirozható, elfogadhatónak nyilalkoztatá, mellőzve azon helyes észrevételeket, mik az elnöki előterjesztés ellen tettek.

Egyébiránt, hogy e leirat tökéletesen nem elégíti ki a nép várakozását, s hogy e szerint a választvány csupán saját, de nem a nép véleményét fejezi ki a leiratot helyeslő határozatában, annak világos jelei mutatkoznak mindjárt az ülés eloszolta után. A vérvörös szalagok s néhol a kizárólag vörös toll több helyütt a fővegekre s mellre tűzettek; ez a szabadság csarnoka előtt az uri utczán oly versenyzést és tolongást okozott, melynek utóljára is hatósági közbelépés által kellett elintéztetnie.

Petőfy Sándor hüvelybe rejté fegyverét, mert a fontolás győzött a lelkesedésen. — Igen! de a lelkesedést mellőzheti a fontolás, hogy kívánt célhoz érjen, ez mindig nagy kérdés marad. — Mi is baráti vagyunk a fontoláshoz, de épen ezért perczekben nem akarunk annak diadalt a lelkesedés legyőzésével szerezni. Hadügyünkkel igen özvegyen állunk, pedig ez nemzeti életünkben az, mi ember-testben a kar. Kar nélkül béna az ember; önállólag kezelhető hadügy nélkül a nemzet béna. Nekünk így nincs önálló hadügyünk, s azért békák vagyunk, s hogy azok maradjunk, a pestmegyei választvány megnyugszik rajta. Hanem aztán csak ne a nép, de saját nevében jelentse ki ezen megnyugvást, mellyel a meggyőződés nyilatkozata egészen ellenkezőt bizonyít. — A veres szalagosak közt legtöbb zsidó találtatott. Erre meg kell jegyeznünk, miként az egyik gyalog nemzetőrségi osztálynak jegye a gomblyukban veres szalag. Eziránt a polgárság nem akart felvilágosittatni. — S délután a roppant tömeg maga előtt sodorva néhány veres szalagot a városház felé tartott, vadjára ott remélvén kielégítő ítéletet. — Isten segítse őket többre is. De a három órakori máglyázás a választványi határozat által megelőztetett.

Vége köv. az ápril 2-án történtekkel s a választvány megnyugtató nyilatkozványával a kir. 2-ik leiratiránt.

Királyi Pál, nemzetőr.

ORSZÁGGYŰLÉS.

Mart. 25-én kerül. ülés, elnökök: Széchenyi István, és Biró Imre Mosony, és Aradm. követei. Kossuth: Az ország állapotát több alkalma van ismerni, mint sok másnak, ennek folytán kijelenti, hogy a 198-ik sz. alatti nyomtatványt olyan tartja, hogy ha ennek tárgyalásába bocsátkoznak a t. rr., meg van győződve, hogy az az országot lángba hozza. Midőn az urbéri viszonyok megszüntetése következtében a kármentesítés biztosított, az e tárgyi t. javaslat megnyirbálása egyedül a nemességnek a nemzet becsületével garantizált kármentesítés iránti hitét ingatá meg. A rr. dek kívánsága volt, hogy a legelő s faizás tisztába hozatala iránt tétessék meg a szükséges intézkedés egyébiránt mi haszonbéri természetű, hanem állandó tartozás, az megszűnik, ez a t. javaslat értelme, mi nélkül a haza elláthatatlan szerencsétlenségekbe bonyolul, miért szeretné, ha Nyitra követe, mint a 198. számú nyomtatvány szerzője, javaslatát csak a legelő s faizásra szorítaná, megjegyezvén a 198. számú iratra azt, hogy részéről illy törvény végrehajtása iránt felelősséget magára soha el nem vállalna, s inkább kész volna részt nem venni a kormányban, sőt miután ezen irat csak egyes ember véleménye annak szétküldetését nem tartja tanácsosnak tartva azon veszélyes benyomástól, mellyet az országban okozna. Bóni s S. (Szabolcs.) Pest követének előadását pártolja. A jelen körülmények tekintetbe vételével, nehogy az illy magánvélemények szétküldése visszahatást idézzon elő, miután oly szerencsések vagyunk, hogy a felelős miniszteriumot megnyertük, úgy vélekedik, hogy mielőtt az illy irományok nyomtatás alá adatnának, előbb az illető ministerekkel közöltesse nek. — Tarnóczy K. (Nyitra.) A 198. számú irat az ő toliból folyván, felvilágosításul előadja, miszerint azon tanácskozányban mellynek Pest követe csak végén volt jelen, hol

a t. javaslatfogalmazására szóló bizatott meg, meghagyatott neki az is, hogy a szöveg s irványokra nézve adjon javaslatot. Az előtte szöveg kijelentésére azt jegyzi meg, miszerint a javaslatot nyomtatás előtt közölnie lehetetlen vala, s hogy ez jövendőben így történjék, illy véleményben nem osztozik.

Kossuth L. Szabolcs követének gondolkodás-módját sokkal jobban ismeri, hogy sem kijelentését akként érthette volna, miszerint ne initaltassék addig semmi, míg a miniszteriummal nem közöltetik. Ha a parlamentarizmusnak ezen következtetést lehetne tulajdonítani, nem volna benne nagy nyereség, De Szabolcs követe úgy értette a dolgot, hogy a jelen perczekben szükség mindent előbb a miniszteriummal közölni, mert ennek mégis némi adatok vannak kezében; egyébkint alkotványellenes azon vélemény, hogy ez initaltívva a miniszteriumtól legyen felfüggesztve. Tomcsányi S. (Békés) Véleménye szerint is a jelen irat tovább terjeszkedik, mint a rr. akarata, és ha az teljesedésbe megy ellenkezésbe az azon proclamatióval mellyet az országgyűlés kibocsátott, és ha ő felsége megtagadná is a sanctiót a törvénytől, nincs az a hatalom, mely a törvényt megakadályozhatassa (Kossuth L. Igy. áll.) Ezért befejezni a tárgyat azzal kívánja, miszerint intézkedés tétessék azon esetekre, hol a legelő elkülönítve, s a faizás meghatározva nincs. B a b a r c z y. Nem látja az országot ugyan oly állapotban, hogy azt valamely kérdésnek tárgyalása lángra boríthatná, mert e tekintetben megnyugtató a bizalom, mellyet a miniszterium erélyében helyez, mindazáltal miután Pest követe, mint a miniszterium egyik tagja a nyitrai t. javaslatot tárgyalás alá bocsátani nem kívánja, megegyezik benne. Kossuth L. Csongrád követének köszönetet mond, hogy a rendfenntartás érdekében a kormányban bizik. S z i n t a y és M a d a r á s z nyitrai szerkezetel szinte nem pártolják.

Biró J. elnök: A tett nyilatkozatok után felhívja a rket hogy a nyitrai javaslat tárgyalásától álljanak el. P a c z o l a y (Hont): Beszédjének azon pontja vont magára figyelmet és éles czáfolatot, mellyben a miniszteriumot dictatárságról vadedta. miután hatásköre még törvényben szentesítve nem levén, már is működik. (Zaj a jelen nem levők helyéről „ki vele” hang, mellyen némely követurak megbotránykoztak.) Bóni s S. Nyitra követének ellenében megjegyzi: miszerint őt mindig önkéble szöveg nyugtatá meg, s az kárhözható, ha hibázott. Csekély személyéről fontos ügyekben szólani nem szokott, de miután Nyitra követének tetszett alkotványellenes mázzal bemeszelnijellemét, szükségesnek tartja válaszolni, hogy 17 éves politikai pályáján Fenelon moadata vala irányítúje, miszerint háza népet jobban szereti, mint önmagát, s hazáját jobban mint háza népet. (Tetszés). S mult életét Nyitra követének életével bizton mérlegbe veti. A hatalomnak azért, mert hatalomsoha vakon nem hódolt; ha törvényes és a hon boldogítására czéloz, azt gyámolja, de mihelyest a hon ellen törekszik, megdöntésére mindig ott áll, hol Nyitra követe, de mig a miniszterium cselekedete a többség akaratának kifeolyása és szóló véleményével összehangzik, támogatni fogja. Indítványa az idők rendkívüli körülményeiből merülve fel, arra támaszkodott, hogy: quid consilii. S ezért felhívja Nyitra követét, hogy őt ne mázolja be, mert mig egy lekelesz biztosítja, hogy Bóni S. absolutisticus iránynak hódolni nem fog soha. (Eljenzés). O l g y a y T. (Pozsony): Midőn e fontos perczekben egyetértésre van szükség, kéri, hogy a t. rr. ne szakadozzanak (helyeslés). A szönyegen levő tárgya véleménye az, hogy a törvénynek az urbéri viszonyok megszüntetése vala czélja, a nyitrai javaslat pedig arról szól, mi fog történni azzal, a mi nem urbéri, Szóló azt hiszi, hogy bírőzentul is lesz s ha e kérdés elibe kerül, úgy fogja elítélni. mint a t. rr. javaslat.

Tarnóczy J. Javaslata többséget nem nyervén, azt visszaveszi s attól eláll (szét is tépte). Szabolcs követének feleletével megelégszik, a bemázolásra nézve megjegyezvén azt, hogy őt semmiféle gyanuval nem illeté, sőt beszédében Szabolcs követének közbeszólása folytán kijelenté, hogy őt rosszul értette. Megjegyzi azonban, hogy valamint Szabolcs követének politikai élete és szeptótelenez hazafisága iránt mindig tisztelettel viseltetett, úgy viszont követeli, hogy az ő szellemében se kételkedjék senki. (Helyeslés). M a r i á s s y (Sáros): Pozsony követének véleményét pártolja. Tomcsányi Hont követének kijelentését ez időben vitatárgyul tenni nem akarja, a tárgya nézve kívánja, hogy az elkülönítés megtörtént, s megtörténtnek nyilatkoztassék, hol pedig nem ment véghez, arra nézve a miniszterium a jövő országgyűlésre tegyen javaslatot. S z e n t k i r á l y i M. jegyző: A legközelebb országgyűlésig elég dolog lesz a törvények végrehajtásával, akármily eljárás szabnának a t. rr., addig nem igen történnének meg illy elkülönítések. De nehogy az illy pörök az uriszek megszüntetése következtében megakadjanak, vagy hogy ujak időkben folyamatbavétesse nek, legjobb lesz e végett az ahszáni székelt kijelelni. Ezen módosítással legjobbnak tartja, a mit Békés követe mondott. B i r ó J. elnök: a 198. sz. irományt a rreknek kívánságához képest végzésileg megemmisítettnek nyilatkoztatja. V i d o s J. Hont követének vé-

leményében nem osztozik, s hogy az ellenkező vélemény is tudva legyen, megjegyzi, miszerint a miniszteriumot dictatárságnak nem tekinti, mert midőn ő felsége a törvényhozás fölterjesztése értelmében gr. Batthyány Lajost miniszterelnöknek kinevezé, felelős miniszteriumot alapított mellyet dictatárságnak nevezni nem lehet. Kossuth L. Hont követének nagy szavára, minőkkel tréfálni bajos, nem akart felelni, mert gondola azt, hogy az elfog hangzani; most azonban kijelenti, hogy dictatort nem ismer, és számot vessen magával az ki valakit dictatárságról gyanusítani mérészel. A rend és nyugalom érzetétől mindenkinek át kell hatva lennie, s meg nem foghatja Hont követének alaptalan mondatát és ki illyet mond, kétszer is fontolóra vegye az illy szót (zajos tetszés). — B i r ó J. elnök: Kérde: hogy az erdők fenntartásáról is kívánnak e a t. rr. rendelkezni? Erre nézve jegyző szinte javaslatot fog szerkeszteni. A fürdek szóbeli üzenetben átküldött egyéb kívánataira nézve különösen a haszonbérlok és tulajdonosok közti viszony kiegyenlítése iránt törvényben rendelkezni nem látták helyén. Azon községekre nézve pedig, hol az örökvaltság már megtörtént, de a díj még egészen le nem fizettetett, a miniszteriumnak meghagyatik, hogy a fenforgó körülményekhez képest az igazság és méltányosság alapján intézkedjék.

Gr. Széchenyi István elnök: Miután Pestm. követének utmutatása folytán azt hiszi, hogy ha a 198-ik sz. iratból csak egy példány is elterjed az országban, kárt fog okozni, Nyitra követét barátságánál fogva kéri, ne vegye rosz néven, ha az iratot az elnöki székben szeszaggatja, a hátralevő példányokat pedig önmagának ajándékozatni kéri bepakolásra, ha Pestre megy s így aztán él magyar, áll Buda még. (Kaczaj). — T a r n ó c z y K. Barátsági contestatióknak vagy deprecationának helyét nem látja, midőn nem személyekről van szó, az iratot ő maga elítelte. Gr. Széchenyi Istv. elnök: Az emberek leginkább az első benyomás után indulnak, ha ezen irat így megemmisítettik, ezen fogás használni fog, vannak többen jelen, kik ezt kihirdetik. — Kossuth L. Nagy-Becske-remnépgyűlésének petícióját nyújtja be, melly a pesti 12 pont elfogadásáról szól. Választványhoz utasított. Ezután a főrendek válaszüzenetei az országgyűlés évenkénti üléséről s a sz. kir. városokról szóló rendi üzenetekre kerültek tanácskozás alá, s Kossuth L. felszólalására elhatározatott, hogy a még hátralevő tárgyak szedessenek össze, s az országgyűlésnek pár nap alatti eloszlása a nyugalom érdekében kívánatos levén, a sanctió alá bocsátandó t. czikkek szerkesztessenek. Délután ismét ker. ülés volt hirdetve 5 órára, mellyben első emelé szavát Bóni s S. A jelen rendkívüli körülmények között, ugymond, sok függ attól, hogy a törvények mielőbb sanctionáltassanak, nehogy a sanctió iránt szállongó különféle alaptalan hírek a felzgatott kedélyeket kitörésre ösztönözzék, szóló a nyugalom embere levén felvilágosított kíván a miniszteriumtól, mi történni legyen a sanctió gyorsítása iránt. Kossuth L. Nem tekinti ugyan magát még oly állapotban, hogy hivatalosan felelhessen, jelenti azonban, hogy semmi bizonyost nem tudja a miniszterelnök Bécsbe ment Deák Ferenczel és a nádorral, de még eddig semmi bizonyos nem érkezett, s ha valami történt, úgy hiszi, hogy az országgyűlési elnökségnek tudára esett, így hát ha a rr. magokat tájékoztatni kívánják, nincs más út, mint országbíró ó kegyelmisségét hivatalosan megkérdezni (tuduladatik, hogy ő kegyelmissége elment Bécsbe) vagy a tárnokot. Ezen javaslat nyomán Szabolcs és Gömör megyék e. követei kiküldettek s vizsztatérvén egyedül azt jelentették, hogy az országbíró negyed óra előtt Bécsbe ment, a tárnok meg semmit sem tud a dologról, azt sem, hogy az országbíró elutazott. Tudomásul vétetett. —

Kónig J. (Székesf.): Utasításánál fogva jelenti, hogy küldöji a 157-ik sz. sajtó t. javaslattal megelégedve nincsenek, melly tárgyi utasítását per extensum felolvassa. B i r ó J. elnök: Székesfeh. követe igazolása végett utasítását felolvassván napi rendre hiva fel a rket. S z i n t a y J. (Bereg): Az országgyűlésnek működése iránt küldőinek méltánylását tolmácsolván, kívánataik közül a mik még e táblánál elő nem hozattak, kettőt emel ki: egyike az, hogy azon tilalom, melly a megyéjében levő sós forrásoktól az adózatot kizárja, megszüntessék, különben a megye önhatalmával fog intézkedni; második az, hogy az örökös főispánságok még ez országgyűlésen szüntessenek meg. S z e n t k i r á l y i M. jegyző olv. a legelőelkülönítés és faizás, a haszonbérlok és tulajdonosok közti viszonyok s az eddig kötött urbéri szerződések tárgyában készült javaslatokat, nemkülönbön válaszüzenetét a t. rr. kir. sz. kir. városok s az országgyűlés évenkénti tartása tárgyában s kitűnő szorgalmaért az egész tábla által többszörösen megjeljeztetett. Nem levén más tárgy, az ülés eloszlott.

Országgyűlési legújabb megállapodások.

Törvényczikk az ősiség eltörléséről. Az ősiség eltörlése ezennel elvileg kimondatván, rendeltetik: 1. §. a miniszterium az ősiség teljes és tökéletes eltörlésének alapján a polgáritörvénykönyvet ki fogja dolgozni, és ezen törvénykönyv javaslata-

tát a legközelebb országgyűlés elbeterjesztendi — 2. §. I-dőközben a legközelebb országgyűlésig mind azon perek folyamata, melyek az ősiségi viszonyokból vették eredetüket, és még végítélet által befejezve nincsenek, felfüggesztetnek; úgyszinté ilyenmü pereknek megindítása is, az 1836: 14. törvényczikkely eseteit kivéve, eltiltatik. —

Törvényczikk a színházokról. A színházakra nézve ideiglen rendeltetik: — 1. §. Színházak ezután az illető törvényhatóság engedelmével nem nyitathatnak. — 2. §. A színházak előadhatására nézve eddig a könyvvizsgálók által gyakorolt vizsgálat eltöröltetik. — 3. §. A pesti magyar nemzeti színház igazgatóját kivéve, színpadon bármilyen nyilvános színi előadások, csak az illető helybeli hatóság tudtával és engedelmével történhetnek; ezen kívül minden színházak, a pesti magyar nemzeti színházat sem véve ki, rendőri felügyelés tekintetében, a helybeli hatóság alá rendeltetnek. 4. §. Ki az 1. és 3. §. rendelete ellen vét, az első esetben a színház bezáratásán fölül 1000 forintig terjedhető és az országos pénztárba adandó pénzbírsággal fog büntetettetni. — 5. §. A színház bezáratása elnökiileg történhetik, a büntetés pedig rövid szóbeli peruton fog kimondatni.

Törvényczikk a nemzeti színről és ország címéről. 1. §. A nemzeti szín és ország címere ősi jogaiba visszaállítatik. — 2. §. Ennélfogva a háromszínű rózsza polgári jelképen újra felvétetvén, egyszersmind megállapítatik, hogy minden középületeknél és köztintézeteknél minden nyilvános ünnepek alkalmakor és minden magyar hajón a nemzeti lobogó és ország címere használassék. Egyébiránt a kapesolt lobogók szabadságukban hagyatván, hogy az ország színei és címere mellett, saját színeiket és címerüket is használhassák. —

Törvényczikk a magyar egyetemről. A m. egyetemre nézve rendeltetik: 1. §. Az egyetem egyenesen a közoktatási miniszter hatósága alá rendeltetik. — 2. §. Az oktatás és tanulás szabadságának azon elve, hogy egy részről a tanuló arra nézve: melytant és melyik tanártól kívánja hallgatni, szabad választást teheszen, más részről: hogy a rendestanárokon kívül más jeles egyedek is a miniszterium által ideiglen megállapítandó, később pedig törvény által meghatározandó föltételek mellett oktathassanak, törvényesen kimondatik. — 3. §. Ezen elvnek az egyetemnél alkalmazása a közoktatási miniszterre bízatik, tudósítását ez, és egyéb e részben teendő iránt a legközelebb országgyűlésnek benyújtván.

Határozata a kk. és rr. táblájának Bielicz és Biala városok polgárai által a magyar nemzet képviselőihez intézett nyilatkozatára. A kk. és rr. dekek semmit sem o-hajtván inkább, mint azon nemzeteket, melyeket a magyar nemzet boldog és hal sorsban a törvény és történelem egyesített, velök együtt jó eredményben is egyesülve látni; Bielicz és Biala városok polgárainak hozzájuk intézett nyilatkozatát annyival örvedetesebb indulattal fogadták, mivel azt első jelentéseiül vélik vehetni: a szabadság nagy eszméje azon korlátok fölött, melyeket nemzetiség vonta, felül emelve, oly találkozósi pontul szolgál: melyben azok, kik eddig sokféle tekintetben elkülönözve állottak, egymást testvéreként fölkereshetik. Ezen kapocs, a polgári és vallásbeli szabadságnak szent kapesa, forrasztékul fog szolgálni az ausztriai ház uralkodása alatt egyesült nemzeteknek; mely által egy közös érdeket nyervén, az egész megdönthetetlenül erős, és minden egyes nemzetek az egészben boldogok lehetnek, oly institutiók által, melyeknek segítségével, az eddig ápolat külön érdekek kiegyenlítésére őszinteség és bizodalom nyújthatnak segédkezet. A kk. és rr. a Bielicz és Biala városok polgárainak üdvöt és testvéri köszöntést mondanak, és ezen érzelmeik nyilatkozatására az enök-minisztert bízzák meg.

Határozata a kk. és rr. táblájának a magyar országgyűlésnek mielőtt berekesztése iránt. A kk. és rr. napról napra érezvén nehezeden a körülmények súlyát az által, hogy az országgyűlés berekesztése még mindig bizonytalan; nehezeden pedig különösen azért, mert a közigazgatás és kormányzásnak rendezettmüködése a törvényhozás munkájának befejezése előtt meg nem indíthatván, a nemzet közéletének fejlődése törvényes formákban nem nyilatkozhatik; e tekinteteket oly komolyan figyelmeztetőnek vélik, miszerint köteleességmulasztásnak tartanak a jelen országgyűlésnek hováhamarább leendő berekesztését, és a még hátralevő nélkülözhetetlen szükséges törvényhozási munkálat befejezését nem szorgalmazni. — És e tekintetben valamint legrovidebb, úgy leginkább célravezetőtnek gondolják egész tisztelettel megkérni a cs. kir. főhűségét az ország nádorát és teljathalmu kir. helytartót, hogy e tekintetben a felségénél a szükséges intézkedéseket kieszaközleni méltóztassék. — Egyszersmind, miután semmi nem lehet örvedetesebb e nemzet előtt, mint bemutatni koronás királyának azon hűla és tisztelet adóját, mellyel tartozik, ha ezen országgyűlésnek, miről a kk. és rr. semmit nem kételkednek, mindazon dús eredményei királyi jóváhagyással is szentesítve lesznek, mellyek az ország rendei által a felségének kegyelmes jóváhagyása alá részint már felterjesztve vannak, részint rövid

órak vagy napok mulva fölterjesztendők. A kk. és rr. azon forró ohajtásukat fejezik ki: vajha a cs. kir. felsége koronás fejedelmünk a törvények vég sanctióját, és az országgyűlés berekesztését tulajdon felséges személyével szerencsésíteni méltóztatnék. — A kk. és rr. ezen ohajtásuknak is a felsége elibe terjesztése végett a nádor kir. helytartót kívánják tisztelettel megkérni. — Ezek folytában pedig bizodalmasan szólítják fel a mgos főrendeket, hogy kérésüket a kk. és rr. kérésével egyesítve, a cs. kir. főhűségének a nádor királyi helytartónak részükről is kifejezni sziveskedjenek.

Törvényczikk a vallás dolgában. 1. §. Az unitaria vallástörvényes bevett vallásnak nyilvánítottatik. 2. §. E hazában törvényesen bevett minden vallásfelekezetre nézve különbség nélkül tökéletes egyenlőség és viszonsosság állapítatik meg. 3. §. Minden bevett vallásfelekezet egyházi és iskolai szükségéi közadalmi költségek által fődöztessenek, s ez elv részletes alkalmazásával a ministerium az illető hitfelekezetek meghallgatásával a közelebb törvényhozás elibe kimerítő törvényjavaslatot fog előterjeszteni. — 4. §. A bevett vallásfelekezet iskoláiba járhatás, valláskülönbség nélkül mindenkinek kölcsönösen megengedettetik. — 5. §. A ministerium rendelkezni fog, hogy a bevett vallásokat követő katonák saját vallásu tábori lelkészekkel láttassanak el.

Törvényjavaslat Magyarország és Erdély törvényhozási egyesüléséről. A két magyar haza egygyé alakulásának eszközésére nézve a törvényhozó test egyesítése levén a legelső teendő: addig is, míg a két testvér magyar hon teljes egyesülése megtörténhetnék, Erdélynek Magyarország legközelebb országgyűlésénirésztvéte iránthatározatit: — 1. §. Az erdélyi királyi hivatalosok a főrendi táblán szavazattal birandnak, kivéven a kir. kormányzók és kir. tábla tagjait és a katonákat. — 2. §. Erdély a visszakapcsolt részeketoda nem értve, a legközelebb egyesült országgyűlésre 66 követet küldhet. — 3. §. Ezen követeknek az erdélyi hatóságok közti felosztása s ez országgyűlés t. törvényczikkének rendelete szerinti megválasztására iránt az erdélyi országgyűlés fog intézkedni. — 4. §. Jelen t. cz. feneböl §§-ai csak azon esetben lépnek életbe, ha azokat Erdélyország is elfogadja. — 5. §. A felelős ministeriumnak köteleességévé tétetik, hogy minden kitelhető törvényes eszközöket felhasználva, smagát az ugy e végett a mult országgyűlésen ki-nevezett bizottsággal, mint szinte az Erdélyben közelebb összegyűlendő országgyűléssel érintkezésbe téve, az egyesülés teljes végrehajtására szükséges lépéseket megtegye, s e tárgyban kimerítő törvényjavaslatokat terjeszsen a legközelebb országgyűlés elibe; vezérelvül mondatván ki e tekintetben, miszerint: 6. §. Magyarhon Erdély mind azon törvényeit és szabadságait, melyek a mellett, hogy a szorosabb egyesülést nem akadályozzák, a nemzeti szabadságnak és jogegyenlőségnek kedvezők, sértetlenül fentartani s elfogadni kész. — 7. §. A testvér két magyar hon egyesítésére a sarkalapatnak e törvény szerinti letételel Magyarország Erdélynek testvéri kezeibe fekteti.

Pozsony mart. 31 kén. Ma volt Magyarországnak válságos napja, a tegnapelőtti leirat végletekre csigázá a kedélyeket, a hur pattanásig meg volt huzva, egy merész csavarás még, s a nyil visszahozhatlanul el van löve, milly sikerrel, azt csak az itélheti meg, ki a mindentudás könyvéből olvasott. Mára volt várandó a nádor, ki a nemzet kívánalmi eszközésére hivatalát kötötte le, férfias szavával. És már szárnyalt a hír, miként a nádor butorai vitetnek Bécs felé, az ingerültség nöten nőtt, egyszersmind elszántság fogván el a kebleket. Így mentünk reggel a kerületi ülésbe, mindenki Kossuthtól várta a megváltó szót, várta az intést a teendők iránt. Bón is felszólította őt, s azon választ nyerök tőle, hogy a ma délben érkezendő gőzös Istvánnal köt ki a parton, honnan a kir. leirat mását Perczel Mór és társa tüstintátveszi, hogy vele Pest felé tartson. Az alsótábla — a határidőt bevárni határozta, — mely ha elmúlik — Bón is előre jelenté, hogy indítványt teend a körülményekhez alkalmazottat. A táblán épen a képviseleti rendszert rostálgaták országos ülésben, midőn 1/2 óra felé az álguk durrogni kezdének jelentvén a nádor jövetét, a partra tengernyi népség futott s a nádor mosolygó képéből mindenki leolvastván az örömhirt, sietett az országházba, hol azonban azon tudósítást vevé, hogy a leirat csak esti 6 órakor hirdettetik ki elegendy ülésben. Ez alatt a Bécsből visszaérkező minisztereket fogták körül, s magunk hallók a böles D e a k ajkairól, hogy a leirat körülményeinkben megnyugtathat minden jó hazafit. 5 óra felé a főrendek termébe siettünk, melly akkor már minden zugában zsufolva lón, a lépcsőzetet s folyosókat is a nép lepte el, oly eleven volt az érdek, feszült a várakozás. Ez alatt az alsótábla zárt tanácskozványban tanakodott, míg a közönség hüvelygette a lehetőségeket. Sokan hinni csak saját füleiknek akartak s ha valaki biztatót öket, fejüket rázták. Mindenki tudta, hogy most válik el, vajjon vér nélkül megé át a reform. 6 óra cor ó fensége belépetta a terembe, mennydörgő éjlenüvölte őt, a nők karzatáról virágzapor hullott alá, az asztalon egy pompás koszoru dislett; hölgykezekből került oda, mely-

lyet ülés végével nádor ó fensége leirhatlan tetszészaj között fölragadott és magával vón. Az éljendörgés, tapsvihar, kardcsörtetés csilapultával ó fens. a kir. atyai indulatjáról biztosított, ki ugymond a nemzet minden kívánságát teljesíteni kész, csak hogy a szerett nemzet boldog legyen, ezen indulat tanúságul szolgáljon a leirat. Itélőmester ur a király alá-irt nevét olvasván, a közönség kitörő lelkesedése következtében megrivált éljendzés s tapsok zaja miatt csak több perc mulva kezdheté meg a tartalom olvasását. A tartalom önök előtt tudva van, és most menjünk az alsó táblára, hogy lássuk, ottan mikép fogadtatott az. Az alsó tábla tereme már tömve volt, az elegendy ülésből átjöttek közül csak kevesen lehettek még helyet. Kossuth és Batthyány beléptökkor szokás szerint viharos éljennel fogadtatának. G h i c z y itélőmester olvasa: „Kelt Bécsben stb. Ferdinand d' E névre orkánilag zudult meg az emberiség a hűség és ragaszkodás ösztönszerű érzetétől elragadtatva, üléséről mindenki felkelt, kezeit fölmutatá, tapsolt és több perczen át éljeneket rivalgott. Nem lehetett oly fás kebel, kire e jelenet feledhetlen benyomást nem tett volna; e lelkesülés több volt annál, mit egyszerűen lelkesülésnek nevezünk, ez a szenvedések után óriási lángban kitörő érzelem megtestülése volt, az örömmel fájdalom fölötti diadalkiáltása, a hűségnek áldozó szava, a nemzet kifejezése, mellyre egy világhódító irigy szemmel tekinthetett, mert ilyenben csak az igazság fejedelmé részesül. A leiratnak minden betűjét elnyelték, végig hallgatván azt, roppant „halljuk“ dördült meg a teremben. Sz ent királyi tüstintitárgyalást kívánt. B a t t h y á n y miniszterelnök fölkel s kinyilatkozatá, hogy részéről a felolvasott királyi rescriptumot elfogadván, annak értelmében a miniszteriumot megalakítani kész, s a neveket most már a felsége elé terjeszti megerősítés végett. Ezután V i d o s mint ker. jegyző pontonként olvasá a leiratot, a miniszterialis törvénynek ide vonatkozó helyeit pedig Sz ent királyi olvasgatá el fölvilágosításul, mellyekre csak a helyeslés hangjai hallatszanak mindenfelől. Ezek végeztével Deák F. emelt szót, folytonos figyelem és tetszés között imigy tolmácsolván nézeteit:

A felelős magyar kormány e rescriptum nyomán meglesz. Fölösleges mondania, hogy e törvény csak forma, e-rót nekia a nemzet adhat: mert látjuk, hogy Franciaországban ugyanazon felelős kormány törvény mellett a miniszterium zsarnok is volt, míg ugyanazon törvénynek fogva máskor a nemzet feleletre voná minisztereit. Magyarországnak minden, mit papíron adhatni, megadott: hogy az életben is meglegyen az, saját erőnkől függ. A leirat fölött dicsegetettartani, nincs szándokában, belöle mindenki érthetett. E leiratnak kettős becse van, egyik az, hogy a nemzet forró ohajtása, hogy felelős kormánya legyen, teljesült; másik az, hogy e leirat sok ezer polgár életét tartá meg (ugyan!) A törvénynek hatást a nemzet morális ereje eszközözend. Most már intézkedni kell a civillista iránt. A független miniszteriumra főgarantia az, hogy a nemzet financiajéről maga rendelkezék. Eddig ez nem volt kezünkben, költötték pénzünkhol annyit, mennyit akartak, most kezünkben levén az első lépés, hogy a fejedelem tartásáról gondoskodjunk. A civillistát megállapítani a jövő képviseleti országgyűléshez tartozik, melly egyszersmind a diplomatiára s oly hadi ágakra, mellyek külön általunk nem biratnak, mellyek azonban jól rendezett hadseregtől elmaradhatlanok, minő a pattantyúság, mérnöki test stb. a birodalommal aránylagosan viselendő szükséges költségeket egy somában megajánlani. E két utóbbit iránt financiaiis miniszterünk Ausztriával értekezvén jövő törv. hozás elé költésigvetést terjesztend, melly elfogadtatván a felségének; óváha-gyás végett bemutatatik. Addig is azonban valamely sommát ideiglen meg kell határozni, mert azon alternativában vagyunk, hogy vagy most erga inputationem ajánljunk meg bizonyos összeget, vagy az udvart ellátatlanul hagyjuk a jövő országgyűlésig, vagy hogy addig helyettünk a birodalombeli egyéb országok fizessenek. E két utóbbit választanunk nem lehet, azért most kell már intézkednünk. E civillista fölött egy nemzet sem alkudozik sokat, egyszerűen megajánlja az összeget, fölszámítván a kiadásokat. E számitgatásra most rövid az idő — nincs tehát más mód, mint találomra határozni meg összeget, melly a jövő országgyűlés által megajánlottba beszámítatik. Ezt most kimondván, a tárgy jelenre befejezettek tekinthetetik. („Ajánljon a miniszter“ kiáltják) — K u b i n y i Fer. Midőn küldői bizalmából az országgyűlés végire följött azt hívé, hogy már minden kormányi armánykodás megszűnt, pedig ime, még csak a napokban kelle tapasztalni a burocratiának utolsó vonaglását: mellyet azonban legközelebb a nádor és országgyűlés erélyes föllépése megtört. E leirat általán minden vágyának meg nem felel, de a jelenre nézt kielégíti őt, a jövő, mi még hátra van, kivívja magát s ha ehez a nemzetnek ereje nem leendő, megérdemli, hogy veszszen el. Ó financiaiis elrendezésénél főnyereségnek tartja, hogy a statusadóság elvállalása ellen, biztosítva vagyunk, költségekre teljes főgarantia a felelős miniszter kontrasignálása, és főkép a jelen miniszterek egyediségében fekszik a biztosíték. (Ugy van) Nyereség az is, hogy

